

Styre
Universitetsstyret

Arkivsaksnr.
26/46878

Dokumentdato
29.04.2026

Saksnr.
40/26

Møtedato
07.05.2026

ORIENTERINGSSAK: Helhetlig internkontroll ved UiB og status for rapportering for internkontrollområdene 2025

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 13/23: Helhetlig internkontroll ved Universitet i Bergen
- Styresak 39/25: Helhetlig internkontroll ved UiB og status for rapportering på internkontrollområdene
- Styresak 27/26 Ledelsens gjennomgang av Informasjonssikkerhet
- AMU-sak 16/26 Årsrapport 2025 – HMS
- AMU-sak 17/26 Årsrapport 2025 - Ytre miljøarbeid
- AMU-sak 18/26 Årsrapport 2025 – Sikring av bygg og verdier

Saken gjelder

UiB skal ha prosesser for Helhetlig internkontroll (virksomhetsstyring), og det stilles krav fra rapportering på en rekke internkontrollområder.

Som oppfølging av styresak 13/23 Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen (2022/1526), er det arbeidet med å forenkle og forbedre internkontrollen ved universitetet. I forbindelse med rapportering for 2024 ble gjennomføring av følgende områder endret;

- Helse- miljø og sikkerhet (HMS)
- Informasjonssvitenskap og personvern
- Ytre miljøarbeid
- Sikring av bygg og verdier

Det har vært et mål å øke graden av samordning av disse områdene, og i denne styresaken rapporteres det på internkontrollområder som nevnt over.

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering

Tore Tungodden
universitetsdirektør

29.04.2026/ Per Arne Foshaug

Saksframstilling

ORIENTERINGSSAK: Helhetlig internkontroll ved UiB og status for rapportering for internkontrollområdene 2025

Bakgrunn for saken

UiB har de siste årene arbeidet med å utvikle en mer systematisk og helhetlig internkontroll basert på vurdering av risiko, egenart og vesentlighet. For å avhjelpe enhetenes arbeid, har de fellesadministrative avdelingene i større grad koordinert arbeidet med rapportering på de ulike internkontrollområdene. Arbeidet balanseres med at UiB skal ha dokumentert prosesser for helhetlig internkontroll (virksomhetsstyring), og at det er lovbestemt eller krav fra universitetsledelsen om rapportering på en rekke internkontrollområder. Det skal videre gjennomføres risikovurderinger som grunnlag for planer og tiltak på fakultets- og fellesadministrativt nivå.

Som oppfølging av styresak 13/23 Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen (2022/1526), er det gjennomført aktiviteter med formål å forenkle og forbedre internkontrollen ved universitetet. Fra rapportering for 2024 ble gjennomføring av følgende områder endret;

- Helse- miljø og sikkerhet (HMS)
- Informasjonssikkerhet og personvern
- Ytre miljøarbeid
- Sikring av bygg og verdier

Endringen innebærer samkjøring og koordinering av årsrapportering gjennom felles frister og lik pålogging til rapporteringsskjema i tillegg til at rapporteringen oppsummeres i denne felles styresaken. Tilbakemelding på rapporteringen og oppfølging av enhetene er også samkjørt.

Status for rapporteringen for 2025

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Årsrapport 2025 - Helse, miljø og sikkerhet tar utgangspunkt i UiBs HMS-handlingsplan for perioden 2023-2026, lovpålagte oppgaver, prioriteringer i Arbeidsmiljøutvalget samt styrets behandling av HMS-årsrapport for 2024 (sak 39/25).

HMS-årsrapporten er en detaljert tilstandsrapport om arbeidsmiljøet ved UiB. Rapporteringen skal undersøke at det systematiske HMS-arbeidet ved UiB er i tråd med myndighetskrav og interne regler og samtidig vurdere om HMS-arbeidet er hensiktsmessig for å nå målene i UiBs HMS-handlingsplan. Den inneholder omtale av HMS-organisering i tillegg til sammenfatning av resultatene fra årlig rapportering av lokalt HMS-arbeid ved de ulike enhetene.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) behandlet Årsrapport 2025 – HMS i møte 14.04.26 (sak 15/26, 26/45646). Rapporten viser at det i 2025 arbeides godt med det systematiske HMS-arbeidet ved

universitetet. I gjennomgangen under vil noen hovedfunn trekkes frem, og oppfølging kommenteres.

HMS-organisering, -kompetanse og informasjon

Rapportene fra de ulike enhetene viser at organisering av HMS-arbeidet ved UiB er god og oversiktlig. Det legges godt til rette for medvirkning fra ansatte i HMS-arbeidet. Arbeidsmiljøloven stiller krav til ledernes HMS-kunnskaper, og det er i 2025 en tydelig økning i andel ledere som har gjennomført obligatorisk HMS-opplæring. Ansatte og gjester får nødvendig HMS-informasjon og opplæring i HMS for å utføre sitt arbeid på en trygg og forsvarlig måte. Det samme skal gjelde studenter.

Gode og inkluderende arbeidsfellesskap

Alle enheter ved UiB har gjennomført kartlegging av det psykososiale arbeidsmiljøet ved hjelp av «Felles arbeidsmiljøundersøkelse» (FAMU) i perioden 2024 – 2025. Verktøyet ARK (Arbeidsmiljø- og klimaundersøkelsen) ble benyttet. Tiltakene som er utviklet og iverksatt ved enhetene viser bred innsats for et inkluderende og godt arbeidsmiljø. ARK-samlerapport for UiB viser i hovedtrekk at arbeidsmiljøet oppleves som godt ved UiB.

Sykefraværet totalt på UiB ligger i 2025 på 4,65 %, hvorav 3,43 % var legemeldt fravær. Dette er en liten reduksjon fra 2024. Kvinnehelse og kvinnearbeidshelse var et hovedfokusområde i 2025. Kontinuerlig oppfølging og gode verktøy er viktig for at UiB blir en mer helsefremmende arbeidsplass for alle ansatte.

Å sette avhengighetsforebyggende arbeid og psykisk helse på dagsorden er tiltak i HMS-handlingsplanen. UiBs enheter setter psykisk helse på dagsorden, mens oppmerksomhet og tiltak knyttet til det avhengighetsforebyggende fortsatt trenger et løft de kommende år.

Andelen gjennomførte medarbeidersamtaler for alle ansatte øker fra 74 % i 2024 til 78 % i 2025. Gjennomføringsgraden for vitenskapelige ansatte har økt fra 65 % i 2024 til 72 %. Målet var å nå 80 % i løpet av en 2-års periode (2024-2025). Samtidig varierer andelen samtaler fortsatt en god del både mellom fakulteter/avdelinger og innenfor det enkelte fakultet/avdeling. Potensialet for å øke gjennomføring for vitenskapelig ansatte er fortsatt til stede. Tilbudet om lokaltilpassede seminarer/workshops for å øke bevissthet om, og hvordan det kan legges til rette for økt antall gjennomførte medarbeidersamtaler ved den enkelte enhet, videreføres.

Trygge og funksjonelle arbeidsplasser

Bygningsmassen UiB disponerer skal ha et tilfredsstillende og forsvarlig arbeids- og læringsmiljø i samsvar med gjeldende regelverk og med gode bruker- og medvirkningsprosesser, og er i stadig utvikling for å møte virksomheten sine behov og krav. Flere fakultet rapporterer om gode prosesser i forbindelse med bla. arealbehov og mulig arealreduksjon, som også blir viktig fremover. Alle enheter der det er aktuelt, svarer bekreftende på at HMS blir ivarettatt ved planlegging og etablering av nye arbeidsplasser (byggesaker).

Et godt digitalt arbeidsmiljø handler om tilrettelegging for digitale arbeidsplasser, effektive og sikre digitale verktøy. Dette må også sees i sammenheng med det ordinære HMS-arbeidet. En rekke tiltak for å styrke lederes og ansattes digitale kompetanse med brukerorientert tilnærming er gjennomført. Storsatsningen «KI kompetanseløft» ble blant annet lansert for administrativt ansatte i 2025.

God risikokultur og beredskap

01.01.2025 gikk UiB over til nytt støtteverktøy for beredskapshendelser (RAYVN) samt ny beredskapsorganisering. UiB har arbeidet med tiltak etter revisjon av UiBs ROS (Risiko og sårbarhetsanalyse) i 2024 innen vold og trusler, reise til utlandet og brann. ROS-arbeid knyttet til nasjonal sikkerhet ble påbegynt i 2025. Dette inkluderer virkeområdet til sikkerhetsloven, eksportkontrollloven og sanksjonsloven.

Det skal gjennomføres eventuelt ajourføres, HMS-risikovurderinger årlig ved alle enheter. Dette innebærer å kartlegge enhetens aktiviteter og vurdere risikoen i arbeidsmiljøet for skader, helseplager og sykdom. 85 % har gjort dette i 2025, og arbeidet vil fortsatt prioriteres.

Ved risikoforhold i arbeidsmiljøet som kan ha betydning for ansattes helse, skal leder sørge for at Bedriftshelsetjenesten bistår for å forebygge helseskader. For 2025 svarer 21 % av enhetene at det ikke er aktuelt å benytte seg av bedriftshelsetjenester. For å sikre at tjenestene er godt kjent i enhetene, er det et mål i 2026 å øke antall avholdte samarbeidsmøter med enhetene.

Det er i 2025 meldt inn 388 HMS-avvik ved UiB. Dette er det nest høyeste antallet siden UiB tok i bruk elektronisk meldesystem i 2015. Det er grunn til å anta at veksten er uttrykk for bedre innrapportering mer enn flere avvik. HR-avdelingen mottok og behandlet 10 varslingsaker, der 4 er varsel om kritikkverdige forhold.

Ytre miljøarbeid

I 2025 er andre året ytre miljø er en del av helhetlig internkontroll, og enhetene har rapportert på sitt arbeid med ytre miljø. Føringer for dette arbeidet er blant annet nedfelt i Handlingsplan for klimaarbeidet ved UiB 2023 – 2026.

Rapporteringen for 2025 var rettet inn mot fem tema:

1. Følger enheten UiBs Handlingsplan for klimaarbeidet?
2. Har enheten satt tema knyttet til ytre miljøarbeid på dagsorden?
3. Har ansatte ved enheten fått nødvendig informasjon og opplæring i kildesortering?
4. Er UiBs Reisepolicy gjort kjent ved enheten?
5. Følger enheten UiBs Handlingsplan for klimaarbeidet knyttet til innkjøp av møbler og IT-utstyr?

De fleste enheter rapporterer at de følger opp tiltak som ligger i UiBs Handlingsplan for klimaarbeidet, men det er noe mer varierende hvordan dette settes på dagsorden. Det er videre mer enn 90 % som rapporterer at de følger opp reisepolicy, gir informasjon og opplæring i kildesortering og arbeider for å følge opp rammene UiB har lagt for innkjøp av møbler og IT-utstyr.

Sikring av bygg og verdier

Styringssystem for sikring av bygg og verdier (heretter Styringssystemet) ble etablert og tatt inn i regelsamlingen i 2020. Styringssystemet er innrettet mot fysiske verdier og byggene disse befinner seg i og har grenseflater mot blant annet styringssystem for HMS og informasjonssikkerhet og personvern.

Alle enheter ved UiB skal ha et bevisst forhold til de fysiske verdiene enheten har ansvar for. Det skal foreligge en plan for hvordan disse skal sikres mot ulykkeshendelser som brann eller vannlekkasjer og tilsiktede handlinger som tyveri og hæverk.

Egenrapportering viser at det er forbedringspotensial både i enhetenes eget fokus og arbeid med sikring av bygg og verdier, og oppfølging, veiledning og opplæring som Eiendomsavdelingen er ansvarlig for.

Informasjonssikkerhet og personvern

I henhold til e-forvaltningsforskriften er UiB pålagt å ha et styringssystem for informasjonssikkerhet basert på anerkjente standarder (ISO27001) som legger strukturen for internkontroll på dette området. I tillegg stiller Personvernforordningen krav om en systematisk tilnærming for å ivareta behandlingsansvarliges plikter i henhold til personvernregelverket. Til sammen gir dette rammene for UiBs Styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern, SIP. Styringssystemet legger føringene for arbeidet på dette området og inngår som en del av regelsamlingen på UiB. Styringssystemet for informasjonssikkerhet og personvern er avgrenset mot styringssystemet for sikkerhet og retningslinjene for eksportkontroll. SIP legger krav om at rapport til ledelsens gjennomgang skal legges fram for styret innen utgangen av første kvartal påfølgende år.

Ledelsens gjennomgang overordnet for 2025 ble framlagt i styresak 27/26. Informasjonssikkerhet og personvernområdet skiller seg noe ut fra de øvrige områdene som inngår i helhetlig internkontroll, da prosessen med ledelsens gjennomgang deles i 2. En overordnet del som presenteres for styret og en del som gjennomføres sammen med enhetene med spesielt søkelys på deres ansvar som henholdsvis systemeier eller informasjonseier.

Egenrapporteringen fra enhetene hadde i 2025 spesielt oppmerksomhet på rapportering om status for:

- gjennomførte og oppdaterte risikovurderinger
- oppdatering av verdikartlegging/verdivurdering
- oppdatering av protokoller på personopplysningsbehandlinger

- behovet for opplæring innen sitt ansvarsområde relatert til informasjonssikkerhet og personvern

Egenrapporteringen viser at det er behov for ytterligere opplæring og tydeliggjøring av hvilket ansvar enhetene har i rollen som henholdsvis systemeier og informasjonseier i relasjon til informasjonssikkerhet og personvern.

Denne styresaken må også ses i sammenheng med sluttrapport på sikkerhetssatsningen og styresak 27/26 Ledelsens gjennomgang av informasjonssikkerhet 2025.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

I forbindelse med årsrapportering 2024 ble rapportering på fire sentrale internkontrollområder koordinert og fulgt opp som en helhet. Målet er få et mer helhetlig bilde av situasjonen på UiB og oppmerksomhet på forhold med særlig risiko. Samordningen har også effektivisert arbeidet både på enhetene og i de fellesadministrative avdelingene som har ansvar for de respektive områdene. Endringen ble godt mottatt og er videreført i 2025.

Rapporteringen viser at det er et gjennomgående godt og systematisk arbeid i organisasjonen, og det er gjennom rapporteringen ikke avdekket alvorlige forhold som skulle tilsi oppfølging. Rapporteringen følges opp med møter på fakultets-/ enhetsnivå. Innholdet i disse møtene planlegges ut fra en vurdering av den enkelte enhets tilbakemelding og hva som oppfattes viktig jf. en helhetlig risikotilnærming.

Når det gjelder de ulike områdene som kommenteres i denne saken, er det en positiv utvikling innenfor HMS-området. Det arbeides strukturert med det systematiske HMS-arbeidet og flere parametere har positiv utvikling. Samtidig er det på noen områder variasjon mellom enheter som indikerer at vi fremdeles har potensiale for forbedring. Strammere økonomiske rammer vil kunne påvirke arbeidsmiljøet ved universitetet, og det er viktig å ha et særlig søkelys på det psykososiale arbeidsmiljøet, gjennomføring av HMS-risikovurderinger og å sikre gode kommunikasjonsformer.

Arbeidet med Ytre miljø ser også ut til å ha fått et løft der det er en positiv utvikling i antall enheter som har dette på agendaen i internseminarer og egne handlingsplaner. Rapporteringen viser også at tiltak i Handlingsplan for klimaarbeidet på UiB brukes som en føring for arbeidet lokalt. Her vil vi også i egen styresak om Handlingsplan for klimaarbeidet på UiB komme med tiltak som støtte opp under enhetenes arbeid.

Sikring av bygg og verdier har ulik grad av oppmerksomhet i organisasjonen. Dette er naturlig ut fra at aktiviteten er mangslungen og behovet varierende. Ut fra en vesentlighetsvurdering er det nok også ulikt hvor mye ressurser som skal settes av til dette. Det er likevel viktig at enhetene har dialog med Eiendomsavdelingen for å få vurdert risikobildet.

Informasjonssikkerhet og personvern er et område som naturlig har høy oppmerksomhet og som er i stadig utvikling. Her vises det også til egen styresak om tema og sak med Ledelsens gjennomgang, men generelt er det fremdeles behov for styrket kompetanse og tydeliggjøring av

ansvar på dette området. Den samlede vurderingen er likevel at det nå arbeides godt og systematisk på de fleste enheter.

29.04.2026/Per Arne Foshaug